

DESIGN *for* CHANGE

SERBIA

Jednostavan proces

Kroz dizajn od **4 koraka**

osnažuje decu da kažu

JA MOGU

Deca, njihovi učitelji i učiteljice uče kroz Design for Change da su dve reči,

JA MOGU, najmoćnije reči u koje čovek može da veruje.

Deca koja su ovo otkrila, sada **menjaju svet!**

Design for change je edukativni program i najveći globalni pokret osmišljen tako da daje deci priliku da izraze sopstvene ideje za bolji svet i da ih ostvare.

Stvaramo generacije dece koja aktivno učestvuju u svom učenju, svojim životima i životima svojih zajednica!

DESIGN FOR CHANGE: 10 časova da promeniš svet!

Dragi učitelji i učiteljice!

Ono što ćete pronaći u ovom priručniku je desetočasovni plan aktivnosti koji će vam služiti kao vodič za uvođenje DFC-a u svoju učionicu.

DFC, koji se sastoji od četiri koraka: OSETI, ZAMISLI, URADI I PODELI, ovde je podeljen na 10 sesija od po 45 minuta. Ukoliko vam raspored dozvoljava, možete projektom obuhvatiti i više časova. Plan koristite kao smernicu, a improvizacija je, svakako, dobrodošla jer je najvažnije da program prilagodite onako kako je za vaše učenike najbolje.

Vaša uloga je da usmeravate učenike da uvide kako da osmisle promenu i da im bude zabavno, a da kroz taj proces i oni mogu da se promene. Kako budete stvarali mogućnosti da vaši učenici shvate i uvide pravi problem koji ih zabrinjava, već ćete se ukrcati na DFC putovanje sa njima.

Ohrabrujemo vas da pomognete svojim učenicima da izlažu SVOJE ideje o tome kako bi poboljšali svet i na koji način bi doprineli da se svet menja nabolje. Ohrabrite SVU decu da aktivno učestvuju i dopustite da se njihov glas i ideje čuju!

Bićete iskreno iznenađeni idejama koje budu smislili jer – **Superheroji nisu u bajkama, oni su u svakom detetu koje kaže: JA MOGU!**

Veštine koje će deca savladati: liderstvo, komunikacija, empatija, timski rad, samopouzdanje, kritičko i kreativno mišljenje.

Design for Change metodologija u 4 koraka

			
OSETI U prvoj fazi procesa, dečaci i devojčice će pokušati da protumače i razumeju svet u kome živimo, da bi identifikovali situacije koje utiču na njihovu okolinu i one koje bi voleli da bolje funkcionišu. Učinite sve što možete da vaši đaci osele da je ono što ih brine zaista važno i da je vredno da se posvete situaciji da bi razumeli problem.	ZAMISLI Deca će u ovoj fazi razmišljati o načinima za rešavanje problema koji su izabrali. Ovo je kreativna faza koja se obavlja kroz timski rad, u kojem se kod svih učenika očekuje pojava mnoštvo novih sposobnosti koje pomažu grupi. Imajte poverenja u sposobnosti vaših učenika da zamisle hiljade neverovatnih rešenja i da ih pretvore u održive i vredne predloge.	URADI Najvrednije stvari počinjemo da učimo sa realnim akcijama koje vode ka promeni. U ovoj fazi, dečaci i devojčice će svoje ideje videti u akciji, u stvarnom svetu, i otkriće da mogu značajno da promene i obogate svoju okolinu. Podržite grupu u akcijama koje pokreću i uživajte u ovom trenutku, jer sada se ideje transformišu u stvarnost.	PODELI Naša iskustva grade našu priču. U ovoj fazi, deca će dotaći druge ljude svojim projektima i doživljajima. PODELI je slavlje i način da se sa drugima podeli zadovoljstvo proizišlo iz posvećenosti i truda. Istaknite vrednost onoga što su vaši đaci uradili. To je priča koju vredi ispričati i može inspirisati drugu decu jer nosi u sebi snažnu poruku: "Ja sam to uradio/la ... možeš i ti!"

Prijavite projekat vašeg razreda i učestvujte u Design for Change školskom izazovu

1. Registracija

Posetite naš sajt i registrujte se na DFC platformu. Mi ćemo vas kontaktirati i poslati korisne materijale. Registracija i podrška su besplatne!

2. Pratite 4 jednostavna DFC koraka

Primenite DFC metodologiju u svojoj učionici (4 koraka OZUP) i dajte deci priliku da SAMI rešavaju problem koji je NJIMA najvažniji (trebaće vam najmanje 10 školskih časova).

3. Postavite vašu priču na platformu do 1. juna 2019. godine

Dokumentujte aktivnosti koje ste realizovali u okviru projekta i postavite video ili foto-priču na platformu.

ČAS 1: OSETI - Superheroji u pravom životu

Cilj: Na ovom času učenici će razumeti ko su superheroji i da supermoći nisu neophodne da bismo promenili svet. Upoznaće se sa DFC-om i decom koja su na različite načine učinila svet boljim za sebe i druge.

VREME	OPIS
15 min	<p>Počnite razgovorom o superherojima. Pitajte decu koji su njihovi omiljeni superheroji. Podstaknite ih da razmisle više o njihovim moćima, pored očiglednih (npr. Elza iz filma <i>Frozen</i> ima super moć da zaledi sve, ali takođe ima i empatiju, nežnost i mudrost, kao i samokontrolu). Popričajte o super herojima kao pozitivnim likovima koji koriste moći kako bi pomogli drugima i promenili svet.</p> <p>Nakon toga, recite učenicima da superheroji ne postoje samo u bajkama, oni postoje i u stvarnom životu i da ćete im pokazati priče nekih stvarnih superheroja.</p>
20 min	<p>Pokažite učenicima neke od DFC video snimaka. U nastavku se nalaze priče dece koja utiču na promene u tri kategorije:</p> <p>1. Ono što žele da promene u svojim životima:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Srbija 2018. - poboljšati odnos među učenicima https://youtu.be/3LHufzCLC48➤ Indija 2012. - Smanjiti težinu školskih torbi http://bit.ly/1mFr4xr <p>2. Ono što žele da promene u svojoj školi:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Srbija 2017. - Kreiranje učionice na otvorenom https://youtu.be/4fHmiobegwc➤ Kina 2013. - Prilagođavanje školske kuhinje mlađim učenicima https://youtu.be/IS1qnVcHpkA <p>3. Ono što žele da promene u svojoj zajednici:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Israel 2014. Mleko od krava koje pasu slobodno https://youtu.be/d-YKDt_CteE➤ Srbija 2018. Smanjenje populacije napuštenih pasa https://youtu.be/_X76XOzdA44
10 min	<p>Identifikacija problema</p> <p>Nakon što ste pokazali ove video snimke, zamolite decu da napišu šta je to što bi oni želeli da promene u:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Ličnom životu2. Školi3. Zajednici

ČAS 2 : OSETI – Izbor izazova

Cilj: Na ovom času učenici će posmatrati i razumeti svoju okolinu kako bi identifikovali ono što im smeta

VREME	OPIS
20 min	<p>Oformite grupe od 4-5 učenika i zamolite ih da diskutuju o problemima o kojima su razmišljali i da objasne zbog čega ih smatraju važnim. Recite im da se mogu služiti ovim pitanjima:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Zašto vam smeta ta situacija?➤ Šta će se za vas promeniti ako se poboljša situacija?➤ Šta će se promeniti za druge? <p>Zamolite ih da izaberu temu koja je važna za sve članove tima.</p>
25 min	<p>Napišite na tabli izabrane probleme svih grupa, objasnite im proceduru demokratskog glasanja i pojam većine, zatim pozovite decu da glasaju za jedan problem na kojem žele da rade.</p> <p>Savet: Problem ne mora da zvuči bitno, ali mora da pokreće i da motiviše učenike.</p>
5 min	<p>Završite čas zaključkom kako sada problem postaje mogućnost za promenu i prilika da odeljenje radi kreativno i timski, tražeći rešenje.</p>

ČAS 3 : OSETI – Pitanja za razumevanje pravog izazova

Cilj: Na ovom času učenici će razmatrati različite osobe i odnose u okviru izabranog problema. Tokom procesa koji sledi, imaće priliku da bolje razumeju ponašanje svih posrednih i neposrednih učesnika.

VREME	OPIS
20 min	<p>Podelite decu u manje grupe i podstaknite ih da razmisle i porazgovaraju u grupi o različitim uzrocima problema koji su odabrali. Pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none">-Koji su ljudi povezani sa tom situacijom?-Kako se oni osećaju?-Koji je uzrok problema?-Kako se problem širi? <p>Savet: Ukoliko imate dovoljno vremena, savetuje se da deca naprave intervju sa ljudima koji imaju veze sa problemom, kako bi razumeli njegov uzrok.</p>
20 min	<p>Svaka grupa predstavlja svoje zaključke, a zatim ceo razred glasa za uzrok problema koji smatraju da je najvažniji.</p>
5 min	<p>Pozovite učenike da pokušaju da preformulišu izabrani uzrok kako bi stvorili priliku za promenu. Rečenica treba da počinje sa „Kako možemo da...?”. Sugerišite im da kreiraju rečenicu koja je kratka, lako se pamti i poziva na akciju.</p> <p>Savet: Pobrinite se da formulacija podrazumeva dovoljno širok spektar mogućih rešenja, dok je u isto vreme dovoljno specifična kako biste imali polaznu tačku.</p>

ČAS 4 : ZAMISLI - Predlaganje ideja (*Brainstorm - Moždana oluja*)

Cilj: Na ovom času učenici će tehnikom "moždane oluje" da izlistaju ideje za rešenje problema koji su odabrali i maštati o najluđim idejama! Takođe će razumeti da svaka ideja ima vrednost i da su one grupni, a ne lični proizvod.

VREME	OPIS
10 min	<p>Objasnite učenicima da će se na ovoj radionici fokusirati na stvaranje što više rešenja koristeći se "moždanom olujom". Cilj nije da se odabere najbolja ideja, niti je važno ko je koliko i kakvih ideja predložio..</p> <p>Prođite kroz pravila "moždane oluje":</p> <ul style="list-style-type: none">• Beležimo sve ideje bez da ih kritikujemo;• Saopštavamo sve ideje koje nam padu na pamet. Lude ideje, loše ideje, najneobičnije, buntovne...sve ideje su dobre, jer inspirišu kreativnost za stvaranje još ideja;• Dajemo što više ideja usmerenih na temu;• Slušamo druge dok izlažu svoje ideje i ne prekidamo ih;• Pozitivni smo. Koristimo „Da, i...”, umesto „Ali...” kako bismo nadogradili ideje drugih.
5 min	<p>Savet: Objasnite da su sve ideje kolektivne, jer kad neko izrazi ideju - ona inspiriše druge za neku novu.</p>
5 min	<p>Započnite sa petominutnom aktivnošću da biste ilustrovali pravila "moždane oluje". Podignite olovku i pitajte učenike za šta još može služiti osim za pisanje. Definišite i ispišite pravila dok učenici dele ideje.</p>
20 min	<p>Posle ove aktivnosti, napišite na tabli, tako da svi u učionici mogu da vide, „Kako možemo da...?” - pitanje koje ste formulisali na prethodnom času.Podelite decu u grupe od po pet članova. Recite im da nastave da iskazuju ideje na isti način kao i ranije. Ovog puta ideje su moguća rešenja za postavljeni izazov, odnosno priliku za promenu.</p> <p>Zamolite ih da, u tišini, krenu od sopstvenih ideja. Aktivnost treba da traje oko 5 minuta.</p> <p>Zatim zamolite svakog da podeli sa ostalima u grupi svoje ideje dok jedno dete u svakoj grupi beleži SVE ideje. Dodavanje ideja se nastavlja sve dok se ne prikupi bar 20-ak ideja. Podsetite svaku grupu da proveri napredak u sakupljanju ideja.</p> <p>Savet: Kada steknete utisak da su grupe iscrpele sve ideje, izazovite ih da osmisle još, tako što ćete ih zamoliti da:</p>
5 min	<ul style="list-style-type: none">• daju loše ideje;• izaberu dve nepovezane ideje i da smisle ideje koje su kombinacije te dve;• izaberu jednu ideju i da je nadograđuju koristeći princip „Da, i...”;• analiziraju problem kroz hipotetičke i preuveličane scenarije koja ćete im vi dati, na primer: „Kako bismo rešili problem da živimo u prošlom veku?” <p>Skupite sve papire i završite aktivnost podstičući decu da opišu šta su radili i kako su se osećali tokom "moždane oluje".</p>

ČAS 5 : ZAMISLI – Izbor i imenovanje izazova

Cilj: Na ovom času učenici će odabrati rešenja koje žele da implementiraju. Takođe će osmisliti uzbudljive naslove za svoj izazov.

VREME	OPIS
35min	<p>Istaknite da će na ovom času učenici glasati za najoptimističniju ideju, onu koja najviše obećava promenu. Napišite na tabli ili velikom papiru SVE ideje koji ste sakupili na prethodnoj radionici i pročitajte ih naglas.</p> <p>Sada, kada imate listu ideja, vreme je da izaberete one koje najviše odgovaraju. Važno je da deca veruju u ideje koje su izabrali: zamolite ih da glasaju, pojedinačno, za predloge koje najviše vole, koji ih najviše interesuju, ili one koje ih najviše privlače.</p> <p>Savet: Glasanje može da bude interesantnije ako se koriste nalepnice za svaki glas. Tri ili četiri glasa (nalepnica) po osobi je dovoljno, mada broj glasova zavisi i od toga koliko ideja se pojavilo i može se prilagođavati.</p> <p>Istaknite ideje koje su dobile najviše glasova i prodiskutujte o njima sa svima, ohrabrujući ih da zamisle koje od njih bi najbolje pomogle u rešavanju problema, na osnovu sledećih kriterijuma:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Ostvaruje značajan i brz uticaj.➤ Inovativno je.➤ Može se ostvariti u skladu sa našim kapacitetima, resursima i vremenom. <p>Nakon toga, ako treba smanjiti rešenja, predložite drugi krug glasanja sa jednim glasom po osobi.</p> <p>Pozavršetku glasanja pozovite učenike da daju naslov izazova koji su izabrali. Naziv treba da bude inspirativni, ali kratak opis projekata.</p> <p>Dajte im primer: Ako su učenici birali smanjenje težine njihovih rančeva, naslov bi mogao biti: „Uči dobro bez paklenog tereta na leđima.“</p> <p>Nakon predloženih ideja birajte onu koja se svima najviše sviđa.</p> <p>Završite čas sa naslovom i listom rešenja spremnih za implementaciju.</p>

ČAS 6 : URADI – Planiranje

Cilj: Na ovom času deca prave akcioni plan i spremaju se da sprovedu svoje ideje u delo.

VREME	OPIS
45 min	<p>Pomozite učenicima da naprave plan i krenu u akciju.</p> <p>Objasnite im kako da razlože svoj plan na akcione korake. Zamolite decu da isplaniraju kako će izgledati svaki korak u akciji.</p> <p>Zamolite učenike da pobroje sve izvore informisanja i podrške koji će im biti potrebni:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kako će do njih doći?• Koliko će im ljudi biti potrebno?• Koliko će im vremena biti potrebno?• Kako će dokumentovati svoj rad? <p>Zamolite decu da podele odgovornosti: Ko će šta da radi? Zamolite decu da stave svoj plan u vremenski okvir: Do kada će šta postići?</p> <p>Okačite akcioni plan na zid dok traje ceo korak URADI, kako bi mogli da prate napredak.</p> <p>Savet: Da bi održali motivaciju i uzbuđenje, ne zaboravite da slavite svaki mali uspeh-napredak sa celim odeljenjem.</p> <p>Dokumentujte celi proces kako biste mogli da podelite sa drugima.</p>

ČAS 7,8 i 9 : URADI – Učini da se promena desi

Cilj: Najvrednije stvari počinjemo da učimo sa realnim akcijama koje vode ka promeni. U ovoj fazi, dečaci i devojčice će svoje ideje videti u akciji, u stvarnom svetu, i otkriće da mogu da značajno promene i obogate svoju okolinu.

VREME	OPIS
135min	<p>Učenici izlaze na teren i sprovode svoj akcioni plan. Dokumentuju svoju akciju.</p> <p>Podsetite svoje učenike da slikaju, prave crteže, zapisuju...Bilo šta što će im poslužiti da izgrade svoju priču u PODELI fazi. Na primer:</p> <p>Osećanja: Kako možemo da opišemo osećanja ljudi i svojih super drugara? Akcija: Zabeleži svoje super drugare u akciji! Promena i Transformacija: Na koji način su se ljudi promenili? Kako se transformisala tvoja zajednica?</p> <p>SAVET: Moguće je da neće sve ići po planu kako su učenici zamislili. Nemojte im dozvoliti da se osećaju frustrirano ako se to dogodi. Ovo je samo prvi korak, "prvobitna forma" koju njihov projekat ima. Kasnije mogu da ga poboljšaju i da akcije postanu složenije i bolje, najvažnije je da njihov projekat ne ostane samo kao ideja, već da dobije oblik u stvarnosti.</p>

ČAS 10: PODELI – JA MOGU! SAD MOŽEŠ I TI!

Cilj: PODELI je slavije i način da se sa drugima podeli zadovoljstvo proizašlo iz posvećenosti i truda.

VREME	OPIS
45 min	<p>Započnite čas zahvaljivajući učenicima na njihovom trudu.</p> <ul style="list-style-type: none">• Kako su se osećali tokom <i>putovanja</i> do sad?• Podstaknite ih da se prisete i podele srećne momente.• Pitajte ih da li se osećaju kao superheroji. <p>Napravite plan kako ćete svoju priču podeliti sa drugima.</p> <ul style="list-style-type: none">• Sa kime bi podelili priču? (Neka se osvrnu na školu, zajednicu i šire.)• Kako bi podelili i inspirisali druge sa svojom pričom?• Napravite plan aktivnosti koje ćete raditi pri deljenu priče. <p>Podstaknite decu da prođu kroz sve materijale koje su kreirali i da pripreme atraktivnu, jednostavnu i kratku prezentaciju kojom će jasno preneti poruku svog projekta. Deljenje iskustva u obliku priče u kojoj su oni glavni akteri zaista ume da privuče pažnju grupe.</p> <p>SAVET: Podelite sa što većim brojem ljudi! Vaši učenici su preduzeli korake da promene svet, i mnogo je važno da podele svoje iskustva!</p>

Podelite vasu priču sa nama na: www.dfcsrbija.org
([prijavaza platformu](#))

Možete poslati:

- Video/YouTube link (maksimalna dužina 3 min)
- Fotografije i materijale (postere, panoe i sl.) sa tekstem (maksimalno 4 fotografije za svaki korak)
- Powerpoint prezentaciju (maksimalno 15 slajdova, 20 MBs veličine)

Napomena: Od DFC Srbija dobijate “templejt” za izradu prezentacije kada se prvi put registrujete na platformu.

Za sva pitanja: office@dfcsrbija.org

ZAPAMTITE:

**Fokusirajmo se na to da pokažemo ljudima kako je lako, zabavno i značajno
BITI PROMENA!**